

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de voorwaarden waartegen verenigingswerk en vrijwilligerswerk kan worden gepresteerd binnen de diensten van de Vlaamse overheid
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Via dit voorontwerp van besluit voert de Vlaamse Regering een juridische basis in voor verenigingswerk en vrijwilligerswerk binnen de diensten van de Vlaamse overheid. De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen legt dit voorontwerp van besluit voor definitieve goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering en vraagt het akkoord van de Vlaamse Regering voor de verderzetting van het wetgevingsproces.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kancelarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Interne Dienstverlening van de Vlaamse overheid, met uitzondering van facility en ICT

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/136 van 21 april 2020.

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 25 juni 2020. De inspectie verklaarde dat dit voorontwerp geen directe impact heeft op de ontvangsten en de uitgaven van de Vlaamse overheid. Een akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de Begroting is bijgevolg niet vereist.

Op 10 augustus 2020 werd adviesaanvraag (rolnummer 67.934) ingediend bij de Raad van State met het verzoek om de behandeling van deze adviesaanvraag binnen een termijn van dertig kalenderdagen. Die termijn verstreek op 9 september 2020. Gelet op het grote aantal

adviesaanvragen dat de eerste vakantiekamer van de afdeling Wetgeving te verwerken kreeg, was het niet mogelijk om advies te geven over dit ontwerp. Bij het verstrijken van de termijn voor het onderzoek van de adviesaanvraag zonder dat de afdeling Wetgeving een advies heeft medegedeeld, wordt de adviesaanvraag met toepassing van artikel 84, § 4, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, onttrokken aan de afdeling Wetgeving en van de rol afgevoerd.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Binnen de diensten van de Vlaamse overheid bestaan diverse systemen om diensten te leveren (AOP, BIO, vrijwilligerswerk,...). In 2018 riep de federale regering het verenigingswerk in het leven. Om verenigingswerkers voor de diensten van de Vlaamse overheid te laten presteren, is een Vlaamse juridische basis nodig. Er kan van de gelegenheid gebruik gemaakt worden om ook voor vrijwilligerswerk een Vlaamse juridische basis te voorzien.

Verenigingswerk maakt het mogelijk om iemand binnen de overheid een beperkt aantal socioculturele diensten (gids, animator, sportcoach,...)' te laten uitvoeren en dit tegen een begrensde allesomvattende vergoeding² zonder sociale en fiscale lasten. Je mag verenigingswerk doen als:

- werknemer die minstens 4/5 werkt,
- zelfstandige in hoofdberoep, en
- gepensioneerde.

Vrijwilligerswerk is vrij en zonder verplichting. Er is geen overeenkomst, er is geen aangifte, en het is onbetaald. Vrijwilligers kunnen enkel hun onkosten vergoed krijgen.

2.A.1. Verenigingswerk

De wet van 18 juli 2018 betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie riep het verenigingswerk in het leven als onderdeel van de 'bijklusregeling'. Na bevraging en overleg, gaven Sport Vlaanderen en Plantentuin Meise alvast aan gebruik te willen maken van verenigingswerk. Zij gaven aan verenigingswerk vooral te willen gebruiken ter vervanging van andere systemen. De vergoedingen voor verenigingswerkers worden gecategoriseerd als onkostenvergoeding en worden in de begroting aangerekend op werkingsmiddelen. Meer specifiek als ESR 12.11 'algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector'.

Entiteit	Functie	Huidig systeem	Vergoeding/budget	Verwacht aantal verenigingswerkers ³
----------	---------	----------------	-------------------	---

¹ Voor de volledige lijst van toegelaten activiteiten zie <https://www.bijklussen.be/nl/verenigingswerk.html>

² Max 500 euro per maand en 6.000 euro per kalenderjaar. Voor activiteiten die met sport te maken hebben, ligt de limiet op 1.000 euro per maand. De jaarlimiet blijft wel dezelfde. Alle bedragen worden jaarlijks geïndexeerd. Verplaatsingskosten en andere kosten zijn inbegrepen.

³ Dit is een schatting op basis van mondelinge contacten.

Sport Vlaanderen	-Trainers en instructeurs Ca. 12.000	-AOP ⁴	-Ca. 10-30 euro per uur ⁷	-1.200 (ca. 10 procent)
	-controleartsen	-MB ⁵	-Vergoeding 345 euro per opdracht	-PM
	-chaperons	-MB ⁶	-Vergoeding 95 euro per opdracht	-PM
	-diverse taken Ca. 30	-vrijwilligerswerk	-Onkostenvergoeding	-PM
Plantentuin Meise	-gidsen Ca. 20	-Vrijwilligerswerk + verenigingswerk	50 euro/1,5 u/werkingsmiddelen	-PM

De wet van 18 juli 2018 werd vernietigd door het Arrest nr. 53.2020 van 23 april 2020 van het Grondwettelijk Hof. Dit Arrest bepaalt evenwel dat de gevolgen van de vernietigende bepalingen voor de activiteiten geleverd tot en met 31 december 2020 gehandhaafd blijven. Zoniet zou de vernietiging van de besteden wet nadelige gevolgen kunnen hebben (retroactieve herkwalificatie van de betrokken activiteiten en inkomsten).

Deze regeling blijft dus in zijn huidige vorm bestaan voor 2020 en voorgaande jaren en loopt dus af einde 2020. Met voorliggend ontwerpbesluit wordt een rechtsgrond gecreëerd voor deze tewerkstellingsvorm binnen de Vlaamse overheid. Inmiddels werd een nieuw wetsontwerp ingediend en volgt eind 2020 – begin 2021 wellicht een aangepaste wetgeving. Het creëren van een rechtsgrond is dus momenteel zeker nog opportuun.

2.A.2. Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is binnen de diensten van de Vlaamse overheid al goed ingeburgerd. In tegenstelling tot verenigingswerk is vrijwilligerswerk niet gebonden aan bepaalde activiteiten. Het is dan ook bij alle entiteiten mogelijk. Voor 2020 bedraagt de onkostenvergoeding voor vrijwilligers maximum 34,71 euro per dag, én maximum 1.388,40 euro per jaar. Voor sommige vrijwilligers waaronder de sporttrainers en sportcoaches (die worden gevat door dit ontwerpbesluit) werd het maximale jaarbedrag vanaf 2019 verhoogd tot 1.821,10 euro (het maximale dagbedrag bleef ongewijzigd). Het huidige federale kader bestaat voornamelijk uit de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers en haar uitvoeringsbesluiten. Het voorzien van een juridische basis zal geen toename van het vrijwilligerswerk tot gevolg hebben.

⁴ Bijlage 3 MB van 14 mei 2008 houdende vaststelling van de bijkomende of specifieke opdrachten bij de Diensten van de Vlaamse overheid
https://overheid.vlaanderen.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/documenten/personeel/regelgeving/documenten/generieke_regelgeving/MB_20080514.pdf

⁵ https://www.etaamb.be/nl/ministerieel-besluit-van-13-oktober-2017_n2017013891.html

⁶ https://www.etaamb.be/nl/ministerieel-besluit-van-13-oktober-2017_n2017013891.html

⁷ 10-30 euro, afhankelijk van de gebruikte categorie zoals opgenomen in bijlage 3 bij het MB van 14 mei 2008 houdende vaststelling van de bijkomende of specifieke opdrachten bij de Diensten van de Vlaamse overheid
https://overheid.vlaanderen.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/documenten/personeel/regelgeving/documenten/generieke_regelgeving/MB_20080514.pdf

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De artikelsgewijze bespreking bij dit voorontwerpbesluit gaat als bijlage bij deze nota.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De invoering van deze rechtsgronden beïnvloedt de begroting van de Vlaamse overheid niet. Aangezien er geen fiscale en sociale lasten verbonden zijn aan verenigingswerk, is dit systeem in principe goedkoper dan andere systemen om prestaties te laten leveren. Het voorzien van een juridische basis zal geen toename van het vrijwilligerswerk en dus uitbetaalde onkostenvergoedingen tot gevolg hebben.

De inspectie van Financiën stelde de vraag waarom deze rechtsgronden niet worden opgenomen in het Vlaams personeelsstatuut. Echter is het Vlaams personeelsstatuut enkel van toepassing op het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid. Personeelsleden zijn ambtenaren (via een proeftijd of een benoeming) of contractuelen (via een arbeidsovereenkomst). Aangezien verbintenissen in het kader van verenigingswerk en vrijwilligerswerk geen arbeidsovereenkomsten zijn, zijn verenigingswerkers en vrijwilligers geen personeelsleden. Daarnaast stelde de inspectie van Financiën de vraag of het wenselijk is dat bepaalde activiteiten (bijvoorbeeld trainers en instructeurs bij Sport Vlaanderen) zowel in het kader van bijkomende of specifieke opdrachten als in het kader van verenigingswerk kunnen gepresteerd worden. Beide systemen hebben verschillende vergoedingsregels. Daardoor is het theoretisch mogelijk dat twee sporttrainers voor dezelfde prestaties omgerekend een andere uurvergoeding ontvangen. Er wordt voor geopteerd om het verenigingswerk een ruim toepassingsgebied te geven en de formaliteiten en regels te beperken. Het behoort tot de vrijheid van de entiteiten binnen de diensten van de Vlaamse overheid die gebruik maken van verenigingswerk om binnen hun HR-beleid hiermee rekening te houden.

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 25 juni 2020.

De inspectie verklaarde dat dit ontwerp geen directe impact heeft op de ontvangsten en de uitgaven van de Vlaamse overheid. Een akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de Begroting is bijgevolg niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Vrijwilligerswerk en verenigingswerk hebben in principe geen weerslag op het personeelsaantal en op het personeelsbudget.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerpbesluit heeft geen impact op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS

Bijlage:

- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de voorwaarden waartegen verenigingswerk en vrijwilligerswerk kan worden gepresteerd binnen de diensten van de Vlaamse overheid;
- de artikelsgewijze bespreking;
- het advies van de inspectie van Financiën van 25 juni 2020;
- het advies van de Raad van State van 9 september 2020.